

Speechen met drogredenen

Stichting

Nederlands
Debat Instituut

schooldebatteren.nl

Drogredenen kennen en herkennen kan best lastig zijn, en hierbij geldt zeker 'oefening baart kunst'. In deze oefening gaat het er niet om dat leerlingen drogredenen herkennen, maar dat ze drogredenen zelf 'verstoppen' in hun speech! Wil je je leerlingen graag een voorbeeld geven? Die vind je aan het eind van het document over de stelling: *Scholen moeten leerlingen betalen om naar school te komen*.

Stap 1

Deel de klas in groepjes van vier tot vijf leerlingen. Vertel dat ze een stelling én een drogreden krijgen toegewezen: over deze stelling moeten ze een speech van één minuut schrijven waarin deze drogreden wordt verwerkt. De groepjes mogen niet van elkaar weten welke drogredenen andere groepjes gebruiken.

Stap 2

Kies een stelling uit. De hele klas kan aan de slag met dezelfde stelling of kies voor elk groepje een andere stelling. Je kunt natuurlijk zelf stellingen bedenken, of kijk op www.schooldebatteren.nl voor meer dan 400 stellingen.

Tip!

Deze oefening leent zich heel erg goed voor ludieke stellingen! Hoe vreemder het onderwerp, hoe leuker en soms ook makkelijker om een drogreden te verzinnen.

Stap 3

Geef elk groepje een andere drogreden; geef ze als tip mee dat ze de poster kunnen gebruiken met de uitleg en het voorbeeld, en dat een drogreden (per ongeluk) sneller gemaakt is dan je denkt. Vertel ook dat jij tijdens de voorbereiding van 10 minuten rond zal lopen om te helpen.

Stap 4

Pennen neer! Per groepje gaat één iemand de speech geven en de rest van de klas mag daarna raden welke drogreden werd gebruikt en in welk stuk van de speech. Laat de leerlingen na de speech kort met hun groepje overleggen. En geef natuurlijk elke leerling die gaat speechen voor- en achteraf een groot applaus!

Stap 5

Bespreek (de beste) 3 voorbeelden die gegeven zijn. Waarom zijn dit drogredenen en waarom is de argumentatie dus verkeerd? Sluit af met dat het in elke discussie, debat, maar ook een betoog dus heel belangrijk is dat je goed blijft opletten dat jij of de ander geen drogredenen gebruikt. Daar wordt je verhaal een stuk minder overtuigend van, want je argumenten kloppen niet!

Tip!

Heeft je klas nog weinig ervaring met drogredenen? Je kunt voor elke speech ook aan de klas vertellen welke drogreden gebruikt gaat worden, zodat ze enkel hoeven aan te wijzen waar in de speech de drogreden wordt gebruikt. Op deze manier is de oefening makkelijker en is er een grotere kans op succes!

Voorbeeld

Stelling: Scholen moeten leerlingen betalen om naar school te komen

Drogredenen: Beroep op autoriteit

"Heb jij er wel eens bij stilgestaan dat je tijdens alle uren die je op school zit ook geld zou kunnen verdienen met vakken vullen? Nou, ik wel! Om dit recht te zetten stel ik vandaag voor dat scholen leerlingen gaan betalen om naar school te komen.

Mijn eerste argument hiervoor is 1) compensatie. Leerlingen moeten gecompenseerd worden voor de uren op school, omdat dit uren zijn waarin ze niet kunnen werken.

Dat is goed om te doen, want op die manier stimuleer je leerlingen om naar school te komen in plaats van te spijbelen om geld te kunnen verdienen.

Zelf leerling zijnde, weet ik als geen ander hoe vaak school de reden is geweest dat ik niet een extra shift kon pakken in de drukke kerstperiode. Daar baalde ik dan altijd van! Ik had best wel wat extra geld willen verdienen.

Vind jij ook dat we gecompenseerd moeten worden voor al deze verloren uren? Stem dan voor mijn plan!"

Tip!

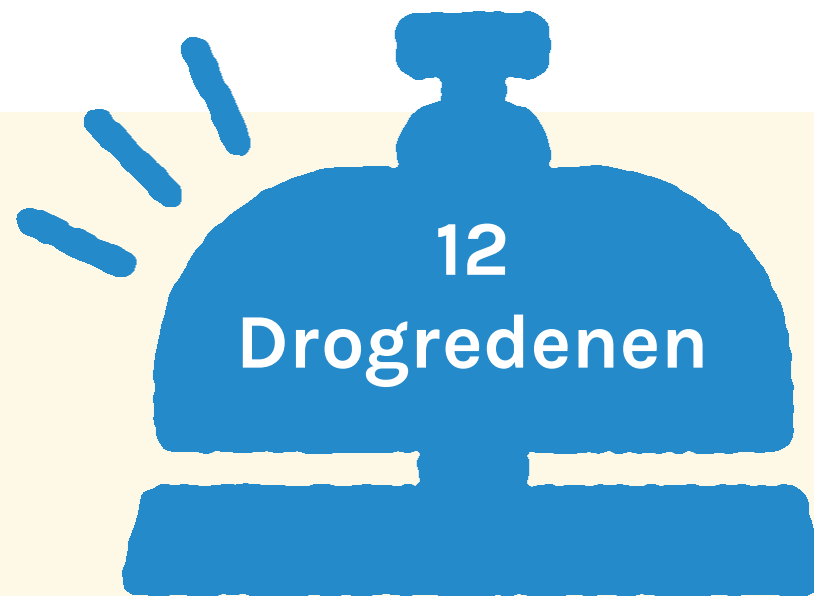
Waarschijnlijk merken je leerlingen al snel dat als je eenmaal op deze manier een speech gaat schrijven, dat de ene na de andere drogreden wordt bedacht. Je kunt de oefening dus makkelijk uitbreiden van verplicht 1 drogreden naar geen maximum!

Debatteren met drogredenen

Meer zin in debatteren met drogredenen? Dan zijn de twee opties hieronder misschien interessant;

1. Voer een Lagerhuisdebat met je leerlingen en laat ze proberen zoveel mogelijk drogredenen te gebruiken. Het team dat de beste drogredenen weet te bedenken, wint! Je kunt hiervoor een jury aanwijzen die de drogredenen bijhoudt. Let wel, enkel drogredenen die herkend worden tellen mee!
2. Voer nu een Lagerhuisdebat. Als je kunt benoemen wanneer het andere team een drogreden gebruikt, krijg je een bonuspunt.

Drogredenen kunnen in het dagelijks leven moeilijk te vermijden zijn (bijna iedereen redeneert wel eens te kort door de bocht), maar het gebruiken van een drogreden in een debat is echt niet de bedoeling! Het (her)kennen van drogredenen zorgt ervoor dat je ze niet gebruikt, waardoor het debat beter wordt. Het is daarnaast een goede manier om argumenten op juistheid te toetsen. Deze poster geeft een overzicht van twaalf drogredenen* met voorbeeld. Zo herken je ze altijd en overal!

Cirkelredenering

Bij een cirkelredenering wordt het standpunt ondersteund door het herhalen van datzelfde standpunt, maar dan anders geformuleerd.

"Ik heb dat gezegd omdat het waar is. En het is ook zo, anders zou ik het niet zeggen."

Bespelen van het publiek

Als iemand een beroep doet op de emoties van het publiek om hen te overtuigen, heet dat bespelen van het publiek. Soms formuleert iemand diens standpunt zo, dat het moeilijker wordt om ertegen in te gaan.

"Iedereen weet toch dat geweldfilms aanzetten tot geweld."

Persoonlijke aanval

Van een persoonlijke aanval is sprake wanneer iemand niet ingaat op de argumenten van de ander, maar in plaats daarvan de tegenstander beschuldigt van onkunde, onbetrouwbaarheid of andere slechte eigenschappen. De persoon wordt aangevallen, niet het standpunt.

"Je zet je in voor dierenwelzijn, maar je werkt bij een restaurant waar ze alleen maar vleesgerechten serveren."

Tip!

Dit overzicht is gemaakt in A3-formaat. Print het uit en hang de poster op als geheugensteuntje!

Vals dilemma

Als er een situatie zo wordt voorgesteld dat er maar twee - elkaar uitsluitende - mogelijkheden zijn, terwijl er veel meer mogelijkheden zijn, heet dat een vals dilemma.

"Elke dag huiswerk maken of een onvoldoende voor al je vakken."

Ontduiken bewijslast

Iemand beweert iets om vervolgens van de andere partij 'bewijs voor het tegendeel' te vragen. Ook als iemand in een discussie of debat geen argumenten voor diens standpunt wil geven of ze ten onrechte presenteert als vanzelfsprekend, heet dat ontduiken van de bewijslast.

"Als je dat niet begrijpt, kunnen we nu wel ophouden."

Onjuiste oorzaak-gevolgrelatie

1. De in het argument genoemde oorzaak leidt niet per se tot het voorgestelde gevolg.
2. Het genoemde gevolg kan andere oorzaken hebben dan de oorzaak die genoemd wordt.
3. Er wordt tussen twee zaken die gelijktijdig of kort na elkaar gebeuren een oorzaak-gevolgrelatie gelegd, terwijl die relatie er niet is.

"Deze nieuwe computers zijn slecht voor je gezondheid. Direct nadat bij ons nieuwe computers waren afgeleverd, kreeg de helft van de leerlingen griep."

Verkeerde vergelijking

Bij deze drogreden worden twee dingen met elkaar vergeleken. Deze vergelijking is niet terecht.

"We hoeven niet te oefenen met debatteren, want vorig jaar heeft de debatclub het toernooi gewonnen."

Overhaaste generalisatie

Bij een overhaaste generalisatie wordt er op basis van één of enkele gevallen een conclusie getrokken voor een heel grote groep of zelfs voor alle gevallen. Die conclusie is op zijn minst voorbarig.

"Coffeeshops leiden tot criminaliteit. Bij mij in de straat is sinds de komst van een coffeeshop het aantal auto-inbraken verdubbeld."

Het vertekenen van een standpunt

Bij het vertekenen van een standpunt wordt het standpunt of argument van de ander verkeerd weergegeven. Dat is dan meestal een uitspraak die lastig te verdedigen is.

Politicus: "Soms is een opvoedkundige tik noodzakelijk."

Interviewer: "Dus jij vindt dat het slaan van kinderen - dus eigenlijk kindermishandeling - moet worden toegestaan."

Onjuist beroep op een kenmerk of eigenschap

Als aan een bepaald kenmerk veel betekenis wordt toegekend terwijl diverse andere relevante kenmerken worden genegeerd, is er sprake van een onjuist gebruik van kenmerken of eigenschappen.

"Die jongen houdt niet van gym, dus zal vast niet kunnen voetballen."

Overdrijven van de voor- of nadelen

Als de gevolgen van een handeling heel erg worden overdreven, is dat een onjuist beroep op het voordelenschema (of het nadelenschema).

"Online lesgeven zorgt ervoor dat docenten en leerlingen nooit meer ziek worden!"

Onjuist beroep op autoriteit

Je beroepen op een autoriteit kan een standpunt ondersteunen. Soms is een autoriteit echter onbetrouwbaar, omdat deze bijvoorbeeld belangen bij de zaak heeft, of omdat iemand geen autoriteit op het betreffende gebied is.

"Dylan's moeder werkt bij een garage, dus hij zal wel weten hoe je auto's moet repareren."

Stichting

Nederlands
Debat Instituut

schooldebatteren.nl